

БҮРЯАТ АТЭН

Бүгэдэ арадай сонин

1998
февралин
11

Үбэлэй һүүл
харагшан үхэр
харын
15
гарагай 4
СРЕДА
№ 26 (19867)
Газетын сэн хэлсэгтэ

1921 оной
декабриин
21-һээ гарана

ЛЕОНИД ПОТАПОВ: "ХЭЛЭН ҮГЫНГӨӨ ХӨЙШОЛОНГУУД ТУХАЙ ЖУРНАЛИСТ ТОН ТҮРҮҮН БОДОЖО БАЙХА УЯЛГАТАЙ"

Буряад Республикын Президент февралин 9-дэ радиогоор хандалгын үгэ хэлэбэ

Энэ удаа Президент манай обществодо шухала болодог асуудал - республикын ажабайдалда олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй үүргэ тушаа тогтоо. Экономикодо бэрхшээлнүүдэй тохёолдобошье, Буряад орондо олондо мэдээсэл тараадаг 100 гаран хэрэгсэл бүридхэдэ абтанхай, үн хамта 60 гаран республиканскашье, нингын-политическэ, соносхой болон тематическа, мүн районношье газетэнүүд хэблэгдэнэ.

Телевидени болон радио олонхи зоной мэдээсэл абаха гол арга, ажабайдалай талаар сүмүүжүүлэгшэ, багша болонхой. Тнимэһээ өһэдэньгөө харагшад, уншагшад, бүхыдөө лонинтын үмэнэ эдэ хэрэгсэлнүүдэй карюусалгань тон ехэ.

Реформонуудай жэлнүүдэй туршада республика соо нөөсэлэгдэнэ һайн дүй дүршэлдэ өһэдэньгөө материалнууд соо ехээр анхарал хандуулхые республикын Президент

журналистнуудые уряалаа.

Голхормоор гэбэл, хэблэлэй гол үүргэнүүдэй нэгэн болохо хүмүүжүүлхы үүргэнь мүнөө үедэ мартагдаад байна гэжэ Президент онсолоо. Хэблэлдэ гараһан үгы болгоомжотойгоор хэрэглэжэ, танай хэлэһэн үгын ямар хойшолонтой байха тухай таанад уридшалан ойлгохо ёһотойт.

Шүүмжэлхы материалнууд гэжэ далдалаад, республиканска зарим хэблэлнүүдэй үнэнтэ бэшэ мэдээсэл тараадаг байһанинь хэндэшье нюуса бэшэ. Илангаяа һунгалтын урда тээхи кампаниин үедэ энэ ушар элээр үзэгдэнэ. Республикын олондо мэдээсэл хэрэгсэлнүүдтэ энэ асуудалай һүүлэй үедэ тон хурсадаһан ушарһаа Президент радиогоор хандажа үгэ хэлэхэдэ, энээндэ тусгаар анхарал хандуулаха баатай болоо.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

2-дохи нюур. Завод - хүдөө ажахыда (Улаан-Үдын судна бүтээлгын завод тухай).

4-дэхи нюурта. "Багшын булан". Михаил Батоин. "Сүмбэй баатар" (Сагаан харын зүжэг).

АГААР ААР НИИДЭГШЭДЭЙ ҺАЙНДЭР

Граждан авиациин 75 жэлэй ойн баярай һайндэр Аэропорт тосхой соёлой байшанда февралин 9-дэ болобо. Республикын Президент Л.В.Потапов, Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М.И.Семёнов болон бусад авиаторнуудые амаршалхыа ерээ.

"Бурятские авиалинии" нээмэл акционернэ бүлгэмэй директор А.П.Абашеев үгэ хэлэжэ, баярай һайндэр нээгээ. Республикын Президент хэдэн хүдэлмэрилэгшэдые Хүндэлэлэй грамотаар болон өөрынгөө нэрэтэй часуудаар шагнаба. Президент авиаторнуудые һайндэрөөрнэ амаршалаад, энэ жэлдэ акционернэ бүлгэмдэ 2 самолёт худалдажа абахаар найдуулаа.

А. БАТОМУНКУЕВАЙ фототекст.

ТОБШОХОНООР

Зөөрин түхэл ягзануудһаа дулдыдангүй, ажалшадай бүхы анги бүлэгүүдтэ салин хүлэ саг соонь түлэлгын талаар дурадхалнуудые бэлдэхэ хүдэлмэрилгын бүлэг экономикын министр Н.И.Атановай түрүүлэгэ дорой байгуулагданхай.

Бага хэмжээнэй хүдөө ажахын продукци үйлдэбэрилэгшэдые дэмжэхын, эдэ хоолой дэлгүүрые элбэгжүүлхын тула социальн шэглэлтэй "Агрокоопсоюз" гэхэн эдэ хоолой оптово региональна дэлгүүр Правительствын тогтоолоор байгуулагдаа.

Президент Л.В.Потаповай,

Правительствын бэелүүддэ ажал ябуулга тухай республикын зондо үнэн зүбөөр болон түргэн шууд мэдээсэхын, тэршэлэн харюугай мэдээсэл абалгын гурим үргэдэхын тула Бурядай гүрэнэй телерадио-дамжуулгын компаниин дэргэдэ телевизионно приёмно эмхидхэгдээ.

Тэрэнэй бүридэлдэ Правительствын гэшүүд, мүн гүрэнэй хэдэн комитетүүдэй хүтэлбэрилэгшэд ороо. Телевизионно приёмно нятницын үдэрнүүдтэ агаарай долгиндо сэхэ гаража байха.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

ОЛЗЫН ХЭРЭГ ЭРХИЛЭЛГЭДЭ ОРУУЛАГДАҢАН ХУБИЛАЛТАНУУД

Арадай Хуралай бага зал соо һаяхан олзын хэрэг эрхилэгшэдые дэмжэхэ талаар комитетдэй түрүүлэгшэ Ю.Н.Кравцов олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэй пресс-конференци үнгэргэбэ.

"Олзын хэрэг эрхилдэг хүнүүдые гүрэнэй бүридхэлдэ абаха гурим тухай" Зарлигые Буряад Республикын Президентын 1998 ондо түрүүлэн гараа табиһан 1-дэхи дугаарай гээд тэмдэглэе. Энэ Зарлиг олзын хэрэг эрхилэгшэдэ горитойхон хубилалта хэхэнэ ха.

Юуб гэхэдэ, ямар нэгэн өөртөө таатай ажал олоһон хүн бүридхэлдэ орохын тула 15-һаа 37 хоног хүрэтэр таһалгаряагүй гүйхөө гадна 706 мянган түхэриг түлэжэ, бүридхэлдэ орожо шададаг байгаа. Тимэһээ зөөритэй, баян хүн лэ оролдолгын хүсөөр бүридхэлдэ абтажа, таһанан хэрэгээ эрхилжэ эхилдэг байһан гээшэ.

Энэ зарлигай абтаһанай удаа олзын хэрэг эрхилжэ дуратай хүн захиргаанда

орожо, нэгэл үдэрэй туршада бүридхэлдэ абтаха аргатай болобо. Мүн түлбэриньшье тон хямда. Түрүүшын зэргэдэ эгээл бага салингай хахадые түлөөд, ажалаа эхилжэ болохо ха.

Энэ ушар ёһотойл хубисхал болоо гэхэдэ, ехэ алдуу болохогүй ха. Татабарилдаг, мүнгэ абадаг албануудай хүдэлмэрилэгшэдые танда мүнгэ үгэдэг болоһуулби гэжэ урдань гуйжа ябадаг байһан һаа, мүнөө бүридхэлдэ ороод, таталюургүй өөрынгөө ажал хэжэ эхилжэ болоно. Бүридхэлдэ абагша албан хэрэгтэй газарнуудтань дуулгаха, тиэхэдэнь мүнгэ татабарилга олын хэрэг эрхилэгшэдые бэдэрээд олоно ааб даа.

Улаан-Үдэдэ байгша оной эхиндэ 1600 гаран олзын хэрэг эрхилэгшэд бии гэжэ мэдээтэй. Бүридхэлдэ абтаха аргагүйдэһэн ушарһаа нюусаар олзын хэрэг эрхилэгшэд 65 мянганда хүрэхэ байха гэжэ жэшээлэн хэлэгдээ.

Бүридхэлдэ ороогүй олзын хэрэг эрхилэгшэд ялада

унадаг, хоёрдохийо баригдабал, бүри ехэ ялада, гурбадахыа - уголовно хэрэгтэ хабадуулагдадаг гэшэ. Бүридхэлдэ түргэн ороол һаа, сэдхэлээ амар хүдэлэгдэхэ һэн гэжэ һанахаар. Мүн олзын хэрэг эрхилэгшэдһээ татабарилха налогууд бага болоо гэжэ хэлэгдээ.

Байгша оной мартын 1-һээ "панхарууталга тухай" хуули хүсэндөө оруулагдажа, шангахан хэмжээнүүд абтахаар хүлээгдэнэ. Ажалаа алдаһан олон хүнүүдтэ таатай Зарлиг абтаа гэжэ тэмдэглэхээр.

Апрелин 17-до олзын хэрэг эрхилэгшэдэй II съезд хүдэлмэриее эхилжэ. Олзын хэрэг эрхилэгшэдэй амжалтанууд тухай выставкэ нээгдэхэ. Шэнэ һунгадаһан Улаан-Үдэ хотын мэр, районуудай гулваанар хабаадаха. Олзын хэрэг эрхилэгшын ябаса тухай район бүхэнэй тоосоон, харалга болохо.

Т. НИМБУЕВ.

хунгалтыг угтуулан

ХОЁР ТУШААЛ ЭЗЭЛХЭДЭЭ...

Буряад Республикын Президент болон Арадай Хуралай депутатуудыг хунгаха саг ойртожол байна. Харюусалгатай хэрэг. Социально-экономическа байдал, эрхэ сүлөө хангалта - эдэ бүгэдэ нэн түрүүн гүрэн түрэн засаг толгойлогшодой харюусалгаһаа, тэдэнэй оролдосоһоо, арга шадабаринаа, мэргэжлээ болон тэдэнэй политическэ ажал ябуулгаһаа дуудыдаг. Үнэрхэн дүрбэн жэлүүдэй хугасаада республикын Президентын, Арадай Хуралай, Правительствын бүтээхэн юумэн горигтой аабдаа. Хэршье бүтээмжэтэй байбал, арад зоноймнай байдал доройтоһон зангаараа. Ажахын бүхы үйлэдбэри, социально-экономическа байдал хүгжэлтын замда ороодүй. 90-ээд онуудһаа эхи табижа, нютагаймнай предриятинууд, фабрика, заводууд, хургуули хударай, соёл культурын зарим хани, хани байра байшангууд эдэб "бэрхэшүүлэй" гарта үнэгүйгөөр оронхой. Мүнгэн зөөри Россин Правительствын банкнуудай мэдээдэ ха юм. Эдээнһээ уламжалан, арад зоноймнай байдал тон хүндэ хүшэр зандаа. Олонхи зон гэр бүлээ, амн бээ эдээ хоолоор, хубсаһа хунараар хангаха хабагүй болонхой. Ажал хүдэлмэри тэдэндэ оддохогүй, салын хүлээн саг болзортоо түлэгдэнгүй, хургуули хударта үрн хүүгэдээ хургаханышье бэрхэ. Амбулатори, поликлиника, харгы зам болон бүгэдэ юумэн ехэ түлбэритэй гэшээ. Энэ байдалнай США-гай тон элитэ баян, олонитын ажал ябуулагша Джордж Соросой хэлэхээр Россинахн "зэрлиг капитализм", "хулгайшадай капитализм" гэхэ мэтээр тодорон элирнэ. Республикымнай 70-80 процент мүнгэн зөөри, байгаалин баялиг Россин гүрэнэй хуули засаг толгойлогшодой, тэдэннне тойрогшодой, эдэб "бэрхэшүүлэй" мэдээдэ байдаг гэшээ. Тэдэнэй мэдээлээр бүхы юумэн хайша хэрэгээр, хайра гамгүйгөөр үригдэнэ. Гансал оондэмнай элыгээһэн мүнэнһөө багахан хубинь "трансферт" гээд һөөргөө бусадаг. Ингэжэ республикымнай бүрин эрхэтэ байлга доройтоно, арад зоноо хангаха арга одохосо болно. Өһөтойла "зэрлиг" байдал гэшээдэа. Социализмнаа һөөргөө капитализмда холжорон оролгын тон тогтуурингүй, хүлгөөтэ байдалай үе саг. Энэ сагта республикые толгойлогшодой, ударидагшадай харюусалга дээдэ зэргэдэ байха өһөтой.

Республикын Конституциин 5-дахн статьягай үндэһөөр һаа, "Буряад Республика дотор гүрэнэй засагыг Президент, Арадай Хурал, Правительство, сүүдүүд бээлүүдэдэ. Эдэ дүрбэн дээдэ шатын засагууд бээ бөөһээ ондоо харюусалгатай, бээ бээ даанхай засагай зургаанууд болно. Президент Республика толгойлох, Арадай Хурал хуулинуудыг гаргаха, Правительство түсэб, программа гүйсэдхэхэ", гэхэ мэтэ эрхэ түлөөлэлтэй баниа бшуу.

Конституциин 69-дахн статьягай өһөөр, Президент Республикые Толгойлогшоһоо гадна республикын гүйсэдхэхэ засагыг Толгойлогшо-Правительствын Гүрүүлэгшэ болно. Ингэжэ нэгэ ниурта хоёр дээдэ шатын засаг тохогдоно. Энэ хадаа гүрэн түрэн эмхидэ, үйлэдбэри хүтэлбэридэ, бүхы системэдэ үлүү оршо үрэгүн гэжэ хангагдадаг. Президент болон Правительство хоёрдээдэ, өһөд өһөдэн оисо уялгатай, бээ даанги, тэнсүүри ехэтэй засагууд байһан аад, баһал хоорондоо эсэргүү харюутай, бээ бөөһингээ адуу эндүү зоосоомоор, бээ бөөдээ нэмэлтэ оруулмаар засагууд байха өһөтой гэжэ ойлгогдоно. Гэбшье тшмэ засагууд боложо шаданагүй ха юм.

Баһал эндэ нэгэ ниурта хоёр засаг даалгагдахадаа ямаршье асуудал хамтаараа зүбшэн хэлсэхэ гурим доройтоно, захиран бүтээхэ нэгэ ниурай хэрэг хизааргүй үргэдэн бээлүүлэгдэхэ

болно. Олоороо хэлсэжэ, үгээ ойлголсохо хэрэг бүтээхын орондо Президентын Зарлигаар бүтээдэг ушарнууд олошорно ха юм.

Конституциин 93-дахн статьягай өһөөр, Республикын Правительство хэһэн хүдэлмэри тухайгаа Арадай Хуралай урда жээдэ нэгэ дахинһаа үсөөн бэшээр тоосохо өһөтой. Президент Республикые Толгойлогшо байгаа, Конституциин 74-дахн статьягай үндэһөөр Арадай Хуралай баталһан хуулинуудта гараа табижа, тэдэннне тунхаглаха, буруушааха, бусааха эрхэтэй аад, Правительствын тоосоогоор абтаһан хуулида гараа табилгань хайшаа гэшээб? Нэгэ ниураар тоосоод, нэгэ ниураар гараа табижа гү, али буруушааха баатай болно.

Республикын Президент тушаалда ороходоо, "Президентын эрхэ түлөөлэлтэнь бээлүүлэхэдэ Конституцие болон хуулинуудыг сахихаб, хүнэй болон эрхэтэй эрхэнүүд болон сүлөөнүүдыг хүндэлэхэ ба республикын аша туйне хамгаалхаб, арад зоной намда даалгаһан үндэр уялануудыг үнэн шударгыгаар бээлүүлэхэ" гэжэ тангариг үгэһэн байдаг. Юрэдөө, Правительствын гүйсэдхэхэ хэрэгүүдыг бээдээ даажэ бээлүүлэхэ, харюусахаб, Арадай Хуралай үмэнэ тоосохоб гһэн тангариг үгөө үгы байдаг. Энэнь гайхалтай.

Хоёр дээдэ засагыг нинилүүлэн холбохо ябадал хэрэг ударидалгада ашаг үрэтэй, олзотой гэшээ гү? Президентын зарим үүргэ нүлөө саг болзортоо бээлүүлэгдэнгүй гэжэ ойлгомоор. Дэлгүүрэй байдалай үедэ хуули буса үзэгдэлнүүд олошорно, хүнэй эрхэ сүлөө лаб хангагданагүй. Жэшээлхэдэ, хожомой зоной байдал мүнөөнэй үри хүүгэдэ эхитэ. Тингээд, үхибүүдэй дунда хазагай үзэгдэлнүүд үрхэ хүрэнгөөр үндэһэлэн хуурижана. Эрхэ сүлөө хангаһан эрид хэмжээнүүдыг мүнөө абаагүй һаа, хожомоо юун боложо тодорхоб?

Нютагай газар уһан, байгаалин баялиг хэнэй гарта орохоор тэгүүлэгдэжэ байһаб? Эрхэтэнэй саг сагтаа бүтээхэн үйлэдбэринн олзо, мүнгэн зөөри ехэнхидэ хайшаа ошоноб, ямар хуулин үндэһөөр Москва хото руу шилжэнэб, шэнгэнэб? Конституциинно байгуулалтын үндэһөөр Буряад Республика бүрин эрхэтэ, демократическа хуули өһөтө гүрэн мүн аад лэ, юундэ энэ эрхэ сүлөөгөө хаһагданхайб? Республикымнай бүрин эрхыг хизаарлажа, Росси гүрэннне толгойлогшод хуули бусаар захиргаатана, зөөри зоошымнай эзэмдэнэ бэшэ гү? Республикымнай байдалда сэхэ хабаатай бүхы гаргашыг бөөдэмнай тохоно бэшэ гү? Эдэ мэтэ олон асуудал саг болзортоо шиндэхэдэгүй байһаб, республикын байдал хангаха "зэрлиг капитализмда" тэгүүлэхэмнай лаб гэшээ. Бүрин эрхэтэ, демократическа, хуули өһөтө гүрэннне саашадан өһөтөөр тогтоохонь тон бэрхэ болно. Эдээнһээ бодомжолон харахада, Президентын уялга, тэрэнэй дүүргэлтэ дээшлэгдэхэ, Правительствын бүхы гүйсэдхэхэ хэрэг ондоо ниурта даалгагдаха өһөтой.

Баруун, зүүн гүрэнүүдэй тогтонжоһон засаг түрэн байгуулалтын дүй дүршэлыг мннн нажаан, сэхэ халан абангүйгөөр ондоо эрхэ байдалда байгаа. Буряад Республикын эрхэнүүд, эрхэ түлөөлэлтэньүүдэ өөртөө таарамжатайгаар хэрэглэхэ өһөтойбди. Энээн тухай зоной нанамжа, бодолнууд ондо ондоо аабдаа. Энэ шухала асуудалыг референдумээр элирүүлэл ямар гэшээб?

Данзан ДАГБАЕВ,
дайнай болон ажадай ветеран,
Буряад Республикын
габьяата юрист.

фоторепортаж

ЗАВОД - ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

Байгалай үмэнэ, Россин гүрэнэй тэг дунда оршодог Улаан-Үдэ хотодо локомотив вагонуудыг заһабарилдаг, элдэб янзын самолёт, вертолётуудыг хэдэг, мүн далайн онгосонуудыг түмэрөөр бүтээдэг байһан гэшээ. Тэрэмнай СССР гүрэнэй захил һааб даа.

Эдэ бүгэдыг таһалгаряагүй бүтээжэ, олон мянган хүнэй үдэр һуниие илгангүй хүдэлжэ байдаг саг түүхэ болон үнгэршөө нэмнай даа. Эдэ мүнөө булта хэрэггүй болошоогүй. СССР гүрэнэй хандаржа, Россин гүрэнэй томо томо предрияти-нуудай өөрыгөө даһан акционернэ бүлгэмүүд болоһон халашадаһан, захил хэхэ аргань багашаг болоо гэжэ сэхэ хэлэе.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводто ороходоо, эндэ тэндэһээ ялалзаһан электро-гагнуурай хорон гал харажархихаһаа урдань далтиржа ябагдагша бэлэй. Байгал дээгүүр ябажа, баяшуулай байгаалин хайхание хараха, амарха орой ганса теплоходойнь барилга мүнөө

хэрэглэгдээгүй, тон шэнэ түхээрэлгэ. Т-150, ДТ-75 түхээрэлгэ хүсэтэй тракторнуудыг шаптагалагдадаг. Тэрэнь 3,6 метр үргэнтэй, буртаг үбһэнэй газар доро 18 сантиметр хуртаг доогуур таһалжа, газарай нюур дээрэ гаргажа хаяха аргатай. Ингэжэ буртаг үбһэн үндэһөөр үгы хэгдэнэ, дахин ургаха аргана халана.

Туршалга гараад, энэ түхээрэлгэ Мухар-Шэбэрэй райондо үгтэнхэ

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводто ороходоо, эндэ тэндэһээ ялалзаһан электро-гагнуурай хорон гал харажархихаһаа урдань далтиржа ябагдагша бэлэй. Байгал дээгүүр ябажа, баяшуулай байгаалин хайхание хараха, амарха орой ганса теплоходойнь барилга мүнөө

Тогтошонхой, саһаар хушагданхай харагдана. Энэ теплоходой захилшан Эрхүүтэй "Сибсервистур" фирме юм ха.

Томо томо захилнуудайнь ажалай ябасын тогтонгишье һаань, хүдэлмэришэдынь дан ажалгүй болошоогүй, харин хүдөө ажахын техникэ болон тэрэндэ хэрэгтэй запас хэрэгсэлнүүдыг бүтээн гаргадаг боложо байһаниинь хайшаалтай.

- Мүнөө жэлдэ 20 миллиард (хуушаараа) түхэригэй захил бүтээхэ хэлсээ "Бурагропромснабтай" баталанхайбди. Тэрэ мүнгыг Буряад Республикын бюджетээр дамжуулан, сэхэ заводтомнай үгыт гэжэ Буряад Республикын Президентые, экономикын министрые гуйжа байһабди, - гэжэ тус заводой ахамд инженер С.П.Ушаков хэлээ һэн.

Мүнгэн тухай ханаагаа табилга хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй уялга бэд даа. Заводтонь мүнгэнэй ороо һаа, хэхэ гарнууд, захил бүтээхэ техникэ түгэс. Харин хэхэ байһан юумээ бүтээһэнһээ ямар нэгэн шэнэ юумын проектнь мүнгэнэйнь горитойхон хубиинь "залгижархижа" болодог ха.

Тус заводто "роторный вычесыватель сорняков" гэжэ нэрэтэй буртаг үбһэ халгааха түхээрэлгэ бүтээгдэжэ, гүрэнэй шалгалта дээрэ тон хайн сэгнэлтэ абаа. СНГ-гэй гүрэнүүдтэ урдань гаргагдадаг юм.

Косилкын, тармуурай, пресс-подборщигой, бухал зөөдэг, һури хаядаг түхээрэлгын, шэмэтэ гэжээл болон орооно хуряадаг комбайнуудай, сеялкын, "Беларусь", ДТ-75, Т-150, К-701 түхэлэй тракторнуудай түргэн элэдэг хубинуудыг бүтээн гаргана гэжэ тоолохо болобол һониноймнай нэгэ ниурта багтахагүй ха.

Шэнэ юумэ зохёохо талаар гол мэргэжэлтэ Е.А.Останинтай гурбадахи цехын орожо, Павел Селифонкин, Даша Дамбаев гэхэшэлэн хүдэлжэ байһан олон токар болон фрезеровщигуудтай хөөрэлдөөбди. Салин хүлһэниинь З һараһаа ехээр удаарнаг үй. Хүдэлмэришэдынь яһала урма зоригтой хүдэлнэ.

- Урдань мүнэндэ, далайда ябадаг томо онгосонууд гол продукцимнай байһан һаа, мүнөө хүдөө ажахын захил бүхы продукцимнай 1/3 хуби болонхой гэхэдэ алдуу болохогүй, - гэжэ ахамд мэргэжэлтэ Евгений Анатольевич хөөрэнэ. Хүдөө ажахыда хэрэгтэй зүйлнүүдыг нютагаймнай заводой ехээр бүтээдэг болоһониие хайшаамаар.

Т.НИМБУЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: токар-фрезеровщик Д.Э.Дамбаев; үйлэдбэри болон экономикын талаар заводой генеральна директорэй С.П.Дамшаков.

Г.САМБЯЛОВАЙ фото.

Муниципальный отдел
Байгуулалтын
Толгойлогш
Улаан-Удэ
ХС
Мэ
Түш
Кан
ГЕННА
Г.А.Айдаев
1950 ондо
Арбан к
Буряад Р
Байгалин
Ключи
1973 онд
техногич
Амуртээ, и
диплом ас
студенту
омитэдэй т
даа юм. 197
Байханай
Плэтэй з
Мастер
начальник
ахмад ин
дотороо
Айдаев
Железнод
жалеаха
байгаа. 198
станцин
лай партк
лошоор
ПСС-эй У
нструкто
нагыг Д
Жалеаа Т
Советск
секретаря
жээдэхи се
Г.А.Аид
Советскэ р
толгойлогш
ондо Бур
Арадай Х
валатын
гадаа.
Тэрэ
Зэрэл
толгойло
Яруна
бюджет
зондо со
гэжэ айл
буйлууд
акционе
дүтөөр
хүтэлбэ
хэрэгүү
андада
Хоёр
үгэрбэ
абалсах

МУНИЦИПАЛЬНА БАЙГУУЛАМЖЫН ТОЛГОЙЛОГШО - УЛААН-ҮДЭ ХОТЫН МЭРЭЙ ТУШААЛДА КАНДИДАТ

ГЕННАДИЙ АРХИПОВИЧ АЙДАЕВ

Г.А.Айдаев Красноярскын Илановка хууринда 1950 ондо геолог гэр бүлдэд төрсөн юм. Арбан класс дүүргэсэнэй тэрэ Буряад Республикын Прибайкалийн районой Золотые Ключи хууриной найман хэдэй хургуулида багшалаа хэн. 1973 ондо Зүүн Сибирийн технологическа институт түргээд инженер-технологий абананай хүүлээр ажиллаа юм. 1976-1980 онуудта уран хайханай зүйлүүдэй, гарай бэлэгэй заводто ажаллаха үедөө мастерай гушаалха цехэй ажилчин, предпрятийн ахмад инженерэй орлогшо болотороо ургаһан байна. Г.А.Айдаев 1980 ондо КПСС-эй Железнодорожно райкомдо ажаллахаар дэжүүлэгдэһэн байгаа. 1982 ондо Улаан-Үдэ станцийн түмэр харгын үзэл парткомон секретарийн орлогшоор, харин 1985 ондо КПСС-эй Улаан-Үдэн горкомой конструктороор эмхидхэлэй хэргэе дагын орлогшоор ажаллаа. Тэрэ 1987 ондо КПСС-эй Советскэ райкомой хоёрдох секретаряар, харин 1989 ондо тэдэхэй секретаряар хунгадаа байгаа. Г.А.Айдаев 1991 ондо Советскэ районой захиргаанай толгойлогшоор томилогдоо. 1996 ондо Буряад Республикын Арадай Хуралай Тоололгын агаарын түрүүлэгшээр хунгадаа. Тэрэ 1995 ондо Россин

Федерацийн Президентын дэргэдэхи Россин Түрэнэй албанай академидэ хуралсажа, "экономист-менеджер" гэнэн мэргэжэлтэй болоо хэн. Экономикын эрдэмэй кандидат. "Гэр байрын-коммунальна ажахые хубилган шэнэхэлгын асуудалнууд" гэнэн темээр Москвагай түрэнэй университеттэ диссертацияа хамгаалһан намтартай. Геннадий Айдаев арадай депутатуудай районно Советэй, Улаан-Үдэн городской Советэй, Арадай Хуралай депутатаар хунгадаһан байна. Буряад Республикын Арадай Хуралай уласхоорондын ба нютагууд хоорондын холбоонуудай, үндэһэ яһатанай асуудалнуудай, нийтын нэгдэлүүдэй, шажанай эмхинүүдэй хэрэгүүдэй талаар комитетэй бүридэлдэ оролсоһон юм. Тэрэ Усть-Ордын округоо гараһан Эхирид-Булгадай ба Баяндайн районуудай нютагаархидай нэгдэлэй президент юм. Унанда орогшодые абарһанай түлөө медалаар, Буряад Республикын Хүндэлэлэй грамотаар шагнадаһан байна. Тэрэ намгатай, гурбан үхибүүтэй. Эхэ эсэгэнь - пенсионернүүд, Россин Федерацийн габьяата багшанар юм. Дүрэ буяадалгын барилдаагаар нэгдэхи разрядтай, хүнгэн атлетикээр мастерта кандидат, санаар ябаха, волейбол, футбол наадаха дуратай юм.

Н.КАМКОВ.

АЙМАГУУД ХООРОНДЫН ХАРИЛСААН

Зэрлэгтэй Ээдын аймагай өөһэдн хүтэлбэрийн захиргаанай толгойлогшо А.Ц.Идамжапов таһагые даагшануудта хамта Ярууна ошожо, тэндэхи ажабайдалтайнь танилсаба. Нютагай бюджетэй олзын хуби ямар аргаар бүридхэгдэнэб, ядуу байдалтай зондо социальна туһаламжа хүргэхэ асуудал яаж шиндхэгдэнэб гэжэ айлшад һонирхоһон байна. Гадна, хүдөө ажахын продукция буйлуудат муниципальна "Ярууна" предпрятийн, сыр бүтээдэг акционернэ "Молочник" бүлгэмэй түрүүшн ажал хэрэгүүдтэй дүтөөр танилсаба. Удаань аймагай ажахын уудта ошожо, хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдтэйнь уулзажа, ажал хэрэгүүдтэйнь танилсахадаа, тэдэнтэй һанамжуудаараа аңдалһан байна. Хоёр үдэрэй туршада болоһон уулзалганууд аша туһатайгаар үргэрбэ. Саанадаашье бэе бээдэ ябалсажа, дүй дүршлөө халан ябалсаха тухайгаа хоёр аймагуудай түлөөлэгшэд мэдүүлбэ. Д.ХУБИТУЕВ.

ХООНОН ТОГООТОЙ БАЙХАГҮЙ

Байгша оной февралын 3-6-да Кабанскын аймагай Селенгинск тосхондо республикын мэргэжэлэй-техническэ училищинуудай тогоошон мэргэжэлдэ хурагшадай хоорондо конкурс үнгэргэгдэбэ. Республикын 12 училищиин 15 эгээ эрхим хурагшад эндэ сугларжа, мурисчэһэн байна. Хоёр шатаһаа бүридэһэн конкурсно ерээдүйн тогоошод амгатайхан эдэ шанаха элдэб арга харуулаа, дүй дүршлөөрөө хубаалдаа юм. Гадна хурагшад теоретическэ олон асуудалнуудта харюусаһан байна. Мүнөө жэл хургуулиа түргээд ажалтай замда гараха асуудалд яһала һайн үрэ дүндүүдэ харуулаа гэшэ. Селенгинскын 22-дохи училищиин хурагша Ирина Назовцева алиһье талаараа

хайн бэлдхэлтэй байжа, түрүү хуури эзэлбэ. Улаан-Үдэн худалдаа наймаанай 12-дохи лицейн хурагша Екатерина Чистякова 2-дохи хуурида гараа. Энэл лицейн хурагша Наталья Единоархова 3-дахи хуурида удаалба. Эдэе хоол бэлдэхэ арга тухай гүнзэгэ урда шанартай реферат бэшчэһэн Наталья Худю тусхай шанда хүртөө. Наташа Хягтын аймагай Харанхайн 18-дахи училищиин хурагша юм. Хягтын түб тосхойн училищиин хурагша Сергей Пахомов, Улаан-Үдэн 16-дахи училищиин хурагша Ольга Валова гэгшэдтэ мүн лэ журин зүгһөө тусхай шангууд барюулагдаа. Эрдэм хуралсалай министерство мэргэжэлэй-техническэ уран хайханай түбтэй хамта хоёр жэлэй нэгэ дахин нимэ конкурс эмхидхэдэг юм. Е.ЦЫБЕНОВА.

Түрэнэн нютагтаа түрүү зэргэтэй

ОЛОНДО ТУҺАТАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ

Бэлигтэй бэрхэ эмхидхэгшэ, аза талаантай хүтэлбэрилэгшэгүй ямаршые үйлэдбэри урагшаа дабшахагүй. Хойто холын манай Хурамхаанай аймагай хүдөө ажахын управлениин начальник, Буряад Республикын Арадай Хуралай депутат Виктор Васильевич Бубнов эгээл нимэ эмхидхэгшэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн гэжэ баталха эрхэтэйбди. Энэ хүмнай балшар бага наһанһаа хүбэлгэн бэрхэ, ажалда дуратай, түмэртэ дүршэлтэй, хургуулидаа бэрхээр хуража, эрхим сэгнэлтэнүүдые абадаг хэн. Эсэгэдэе ходо туһалдаг, элдэб машина, трактор заһалсадаг хэн тула абьяастай хүбүүн арбан классай аттестат абаад, Улаан-Үдэдэ хүдөө ажахын дээдэ хургуулида хурахаа ошоод, бүхы шалгалтануудые эрхимээр тушаагаад, студент болоһон байна. Табан жэл үнгэрһэн хойно инженер-механик мэргэжэлтэй боложо гараба. Могойтодоо ерээд, аймагай "Сельхоз-техникын" нэгдэлдэ инженерээр, удаань ахамад инженерээр томилогдоод, олон жэл соо аша үрэтэйгөөр хүдэлөө. Олон тоото шагналнууд габшагай ажалыень сэгнэһэн гэршэ болоно. Ажабайдалдаа Виктор Васильевич зол жаргалтай хүн гэжэ үетэн нүхэд, нютагаархидын тоолодог. Урагшаа һанаатай, улад зондоо аргагүй хүндэтэй, олондо туһалжа ябадаг хайн хайхан сэдхэл бодолтой дарга гэжэ зон хэлсэдэг... Залуудаа Виктор Бубнов спортсмен байгаа. Хүнгэн атлетикээр, санаар шалгардаг, мүн волейбол, футбол хайн наададаг, олон шагналда хүртэһэн габьяатай. Мүнөөшье хүнгэн солбон зандаа, аймагай бүхы тосхон хууринуудаар ябажа үрдидэг, хүдэлмэриее

хайнаар бүтээхыень ажалшадые уряалдаг, зүбшөөл заабаринуудые үгэдэг, бодото тодорхой хэрэг дээрэнь, олон үгэ шашангүй хүтэлбэрилдэг заншалтай. Мүнөө саг хүндэ болоо. Эгээл нимэ сагта Виктор Васильевичэй бэлиг талаан улам бүри элэрэн гарана. Өөһэдн эдэе хоолоор өөһэдэгөө хангаха гэжэ шэбшээд, тэрэ эмхидхэлэй ажал нилээд ябуулна гэхэ байнаб. Аймагтамнай орооһо тарьян хайн ургана, өөрын хилээмэн, хүн, тоһон, мяхан бии. Тиитэрээ гомдохо ушар мүнөөдөө үгыл даа. Арадай Хуралай депутат Виктор Васильевич Бубнов хунгагшадайнгаа дунда уулзалгануудые үнгэргэдэг, шадал соогоо тэдэнэй захяануудые, эрилтэнүүдые бээлүүлхээе оролдодог. Аймагаймнай хүтэлбэрилэгшэд энэ үедэ бэе бээе ойлгожо, шагнажа, эбтэй зетэйгээр ажалаа ябуулдаг хэбэртэй агша. Саг муудаа гэжэ шэшэргэе, бэбэржэ байна бэшэбди. Арга хургаа бэдэржэ, ажамидарха еһотойбди. Олон юумэ мэдэдэг, шададаг, ухаан һонор бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ Виктор Васильевич үшөөл залуу, һая 51 һаһа хүрэнхэй. Ород яһатаншые һаа, һаһаараа буряадуудай дунда ажаһууһан, буряад хэлэ хайн мэдэдэг, "Буряад үнэн" сониниие нэгэшые дугаар алдангүй, сүм уншажа, олон юумэ толгойдоо хадуужа абадаг еһотойл интернационалист хүн гэбэлни, алдуу огто болохогүй. Минии үнинэй танил Виктор Васильевичта гарахаа байһан Бар жэлдэ улам бүри урагшатай, элүүр энхэ, зол жаргалтай ажаһуухые үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб. Бадмажаб ДОНДУПОВ. Хурамхаанай аймаг.

ШАРАХАН ТЭТЭЭН ТАБГАЙ

Сэбдэг хүйтэн үбэлдөө Сэдхэлэй ганда хүлшөөн. Сэсэгүүд тухай шүлэгөө Сэгнэн нуухаб үршөөн. (Дамба Хобарков). Ян гэмэ янгинама хүйтэмнай тулажа ерэнхэй. Дуулим дайдамнай хүбэн сагаахан саһаар хушагданхай, шаргал наранай элшын гэрэлдэ үнгын сэсэгүүдтэл толорхонь гоё даа. Номой дунда хатаагдаһан сэсэг обөөржө, зунай аама халуун саг һанаандам ороодхибо. Тойроод үнгэ бүрийн сэсэгүүд. Элдэб үнгөөр бүрхөөгдэһэн сэсэгтэ талаа хайхашаан үни удаан зогсоноб. Хоншуухан үнэрын аятайханаар сорьёсо анхилна. Торгон дэльбэнүүдээ һэбшээ һалхинда һалбалзуулан, уян нугархай голоороо найган надхан байһан ургамалнуудые хайхашаангүй яалайб... Сэсэгтэ дурагүй хүн гэжэ бии юм аал? Үгы бэд даа. Сэсэгүүд... сэсэгүүд... Тоонто нютагым шэмэглэһэн (арюухан ургамалнууд). Залуухан дорюун басагадтал хатаржа байһандал үзэгдэнэ. Балжан-гарма, бадма-сэсэг, лёнхобо, улаалзай-тооложо тэдэниие барахагүйш. Бараниие нэгэ нэгээр суглуулаад, баглаа болгоо һаа... Сэсэгүүд ямар нюуса шэдитэйгээр хүнэй дура татадаг гээшэб, хэлэхын аргагүйл. Тэдээн соо сэнгэн наадахадаа, балшар наһандаа заатагүй бусахаш. Харин бага наһанһаамни намаагай дунда ургаһан шарахан сэсэгтэй ургамалтэмээн табгай, юундэб даа сэдхэлдэмни дүтөөр һанагдадаг лэ. Үхибүүн наһандаа энэ сэсэг ехэтэ хайшаахаш. Үдэшэ, наранай орохо үеэр, намагай эрьдэ дүтлөөд, шарахан толгойгоо ногоохон тэрлигтээ хэдэрүүлхыень баясан харагша бэлэйб. Дэльбэнүүдын зуладал адъяар толорхо, уһанай дундаһаа "намайе абыш" гэнэндэл уряалха. Тэдэниие тэндэһэнь нэггэтэшые абахаяа зүрхэлдэггүй һэм. Байһан газарһаань һалгааж, юрэл хосороохые һанаагүй бээб. Он жэлнүүд ошоно, үдэр хоногууд һэлгэлсэнэ. Ааяма халуун зумнай эрьежэ, арюухан шэрдэгээ дэлгээнэ ааб даа. Үнөөхи сэсэгүүддээгүүрнай ажалша зүгынүүд гүнгэнэлдэн, балаа суглуулаха. Ажабайдалнай урагшаал дабшана... Шарахан толгойтой тэмээн табгай намаагаа задалан, бусалтагүй үхибүүн наһымни дахьяд һануулаха. Сэсэг ногоогоор бүрхөөгдэһэн Сэлгээхэн эрьдэнь зогсоноб. Сэдхэлдэм баһал үертэй Салгидаад мэдэрэлнүүд жэгтэй. (Дамба Хобарков). Хүн байгаалитаяа нягта холбоотой гээшэ тон зүб байна даа. Соёлма РАДНАЕВА.

Багшын булан

Михаил БАТОИН

Эхын гэрэлтэ дурасхаалда

СҮМБЭЙ БААМАР

Хабаадаха нюурнууд: Эхэ Басаган Хүбүүн Үнээн Бар Хулгайшан Тэнгэрийн мүшэд, нара. Наран. Эхэ Бурхан.

НЭГЭДЭХИ ЗУРАГ. Үдэшийн саг Ой модотой үндэр хадын хойморто айлай нэеы гэр, малай дал, хуһамаг. Агуулын саагуур наранай орожо эхилхэдэ, хангай дайда үнгээе хубилган байна.

НАРАН Үлгэн дэлхэй! Үлгөөгүүр болотор баяртай! Найхан зүүдэ хүнийн сагта манаарай! ХАНГАЙ Үтэр яаралтай, Үүрэй толо сасаарай! Урма хүхюугүй, Үргэмжэтэйхэн бусаарай! Бүрэнхы тэнгэридэ одо, мүшэд ялалзана. Хадын оройгоор залуухан шэнэ нара манда-на. Сэлмэг тэнгэригээ мүшэдэй уянгата хүгжэм соностожо эхилнэ. Эхэ Бурхан тэнгэрийн зүйдэл дээгүүр намдуухан гэшхэлнэ.

1-дэхи МҮШЭН (дуулана) Эхэ Бурханай үршөөлөөр Энгүй замбуулин соохонуур Энхэ заяа эдэлэнхэй, Эршэ түгэдэр элшэээ Эльгэдэг мүнхэ мүшэдтнай Ухи хүүгэд таанадтаа Эхин сагайнгаа түүхые, Эртэ үеынгээ удхые Үльгэр домогоор түүрээхэнь! 2-дэхи МҮШЭН (дуулана) Үльгэр домогоор зүжэглэн, Эхин удхаяа дуудаяа. Үүрэй сайтарнь зугаалан, Эхын габыаа дурдаяа! 3-дэхи МҮШЭН (дуулана) Эхын хүнэй эршые, Эгээл найхан шэдиие Эндэ тодо ойлгохот. Эли тодо үзэхэт.

НАРА Хорбоо дэлхэй түбие Хоног бүри тойроходоо, Жэлэй үдэр, хүниие Жэншэдгүйхэн тоолоходоо, Аян замай арюунда Аяр холын мүшэдтэй Үльгэр домог хэлсээлиби, Үнэн удха мэдээлиби. Үхэр жэлэй эсэстэ Эгээл захид үльгэр лэ, Барай жэлэй эхиндэ Баяр ехэ домог лэ. Одо мүшэдэй ялалзана соо Эхэ Бурхан дүрээ хубилган тэнгэрийн зүйдэл соо харагда-хаяа болино.

ХОЁРДОХИ ЗУРАГ Нэгэ үе тэнгэрийн хүгжэм эдэлһээр байна. Гэрэй эзэн экэнэр бурхадангаа урда зула бадаргажа, наманшална. Басаган Хүбүүн хоёр тулгын

(Сагаан харын зүжэг)

галай хажууда шагайгаар наадана. ЭХЭ Арбан хоёр жэлнүүдэй Алининиш элбэг үлзэтэй... Үрмэн, тоһон хэшэгтэй, Үхэр жэлнай баяртай. Үнээн бэлшээринхэ эржэ, далайнгаа үүдэндэ утаар мөөрөөд, саашаа ороно. ХҮБҮҮН. Эжы хүмбэй!

ЭХЭ Удаалан ерэнэн Бар жэлнай Урма зоригой оршондо Үдэр бүри маанадаа Үргэжэ тэдхэхэнь болтогой! (Залуу Бар хадын оройдо бин болон)

ХҮБҮҮН. Эжы-ы! хүмбэй уухам! БАСАГАН. Дүүхэймни, эжыдээ хаалта бү хэ даа.

ЭХЭ Агуулын оройдо нютагтай, Арбан бухын шадалтай, Амитан бүхэндэ хүндэтэй, Алаг эрэнэн Бар жэлнай Арад зоной сэдхээдэ Алтан зулаар бадархай! Аажам тэнюун байдалай, Арюун хүлдээр мандахай. (Тэнгэрийн одо мүшэд зула-нуудаар бадаран, Эхэ Бурханай шарай боложо эли үзэгдэнэ).

ХҮБҮҮН. Эжы! хүмбэй! Эжы-ы! хүмбэй уухам! (хутгарна)

ЭХЭ. Хүбүүмни! Мухамни! Эрхэмни! Бу уйла даа. Эжышни үнэегээ хаагаад эрхэмни. (Эхэ хүнэгөө абаад, үнээнэйнгээ далда ошожо ороно. Хүбүүн уйлажа эхилнэ).

БАСАГАН. Дүүхэймни, бү уйла даа. Бэрхүү болохош. Эжынгээ ерэхэдэ тогоогоороо халима дүүрэн хүмбэй хоөрүүл-хэбди. Шагайгаараа мори урилдаажа наадая. Шагайгаар наадаха дурагүй хааш, намайе уна, мориниши болохуу. Хүлэг морёор харайлгахаш. (Басаган тэмээшлэнэ. Хү-бүүн дээрэнэ унажа нуугаад, морёор гүйлгэһэн боложо, хоюулан тогоотой тулгаяа тойрон хүхьеэ наадана. Басаганай булгин, собхорон бодоходо, хүбүүн газарта унашана). Бар маряаһаар гэрһээ холо бэшэхэнэ арьягар томо нарһанай дорго абыархан зогсоно.

БАР. Энэ айлые уулынгаа оройһоо ехэл анхаралтайгаар харадагби. Эсэгэнэ аянда гаранхай гээшээ ха, хаядаа харагданагүй. А-р-р! Мүнөө үгы байһаниинь намда найн.

БАСАГАН. Эрэ хүн аад, эмээлхээ унашахадаа яаба гээшэбиш? Эшхэй! Эшхэй!

ХҮБҮҮН. (шагай этэржэ). Би шамтай наадахагүйб! Ши муу зантай дошхон, яндан дэншээ морин болонш! Намайе ши зорёон унагаагаан!

БАСАГАН. Бү бархирьш даа, дүүхэймни! Боро хараанаар ехээр шууялдадаггүй юм. Бархирхыш дуулаад, баабгай харанхы ойһоо ерэхэ. Үнэемнай эдижэрхихэ.

ХҮБҮҮН. (бүри шангаар орилжо). Баабгайһаа айхагүйб! Айхагүйб! Үгы болоторнь үдхэлжэрхихэб! (Шагайнуудаа үдхэлхэдэнь, шанга абыатайгаар гэр соогуур таран унана. Нэгэ шагайнь Барай толгойдо буушана).

БАР. (сошожо). Нэ, юрэдөө... Яатарга сошобо гээшэби! Тэрэ баабгайда үрдигдэхэлгүй бай-хэб. Тарган томо үнэезнь эдижэрхихэйб гэжэ үнхэнэйл хорхойтонхойб. Мүнөө хүни одоошые даа барижа эдихэмни. Эхэнэ яатарга нобшорно гээшэб! ha-ha! хүүлшынхиеэл энэ улаагша үнэегээ хаажа байһанаа хаанаһаа мэдэхэб даа, барһанши.

БАСАГАН. (шагай суглуулна). Наадаяа эбдэхэдэ муу юм, дүүхэймни. Бархирхая боли. Ехээр бархиргаа хаашни, Арааха асуур ниидэжэ ерээд, харые залгижархиха...

(Хара үүлэн тэнгэридэ бин болоод, нара бүлгэнэ).

Ай даа! Арааха харыемнай залгижархихбал!

БАР. Яагаа аймшагтай юумэ боложо байна гээшэб!

ХҮБҮҮН. Араахаһаа айха-гүйб! (шагайнуудаа дээшэнэ шэдэжэ эхилнэ). Арила Арааха! Ари! харыемнай таби! (улам шангаар бархирна).

(Үүлэн нараһаа холодоно).

БАСАГАН. Арааха арилаа. Арааха айгаа!

БАР. Яагаа зоригтой хүбүүн гээшэб?! Үнэезнь эдингүй яһа уһанайнгаа бүтэндээрэ эндэһээ түргэн үгы болохонни гээшэ гү? Теэд тэрэ баабгайн ерээд үнэезнь эдижэрхёо хаань, иигээд лэ (набарнуудаа ар-байлгана) нула хоһон үлэшэхэлиби. Саашаа юун боло-дог юм ааб, багаха хүлээлиши.

БАСАГАН. Шагайгаараа наа-дая даа... (шагайгаа эмхилнэ).

ХҮБҮҮН. Булхайша хүнөөр наадахагүйб! Намайе хамаа-руулахам гээд, мэхэээ хүдэлгэ-дэгши! (шангаар бархирна)

БАСАГАН. Бү уйла даа, дүүхэймни! Үдшээ орой бархир-хэда ехэ муу юм! Үү! Бархирхыш дуулаад, айхабгар томо алаг эрэнэн бар газамнай ерээд, шагнажа байна. Дуугай боло!

БАР. (тайхажэ). Харыт юрэдөө. Намайе яагаад мэдэбэ гээшэб?!

ХҮБҮҮН. (бархирхан зан-даа). Алаг эрэнэн барһаашые айхагүйб! Тэрэниеш хэдышые солгёрхоо хаань, эмээлхээд ябадаг болохоб! Газарта унахагүйб!

БАР. Үү, тадгай! Ала салдаган

аад, ама бардам хүбүүмни даа. БАСАГАН. Бү бархирхыш даа... Эжынгээ ерэхэдэ, хүмбэй хоөрүүлхэбди! Үнжэгэ тоһыен, садатараа эдихэбди! (Үүдээрэ шагаажэ) Эжымнай ерэб!

ХҮБҮҮН. (бархирхаяа боли-жо). хүмбэй! хүмбэй!

БАР. (ехэл хүрдэжэ) Юун? Ямар хүмбэй? Энэш юугэ хэлэнэб?

ХҮБҮҮН. Халуухан хүмбэй! хүмбэй эдихэм! (дэбхэншээрэ).

БАР. Тэрэнь юун гээшэб?

(Басаган хүбүүн хоёр тулгын-гаа гал тойрон дэбхэншээдэнэ).

БАСАГАН, ХҮБҮҮН. хүмбэй! хүмбэй!

Үнжэгэ, тоһотой хүмбэй! Тогоон соогоо шангахбди, Тоһолинг эдээн болгохобди!

Хүмбэй! хүмбэй! Үнжэгэ, тоһотой хүмбэй! Айраг болгоод, уухабди, Айрһан болгоод эдихэбди!

Хүмбэй! хүмбэй! Үнжэгэ, тоһотой хүмбэй! Аарсан болгоод эдихэбди, Арсалан хүсэтэй болохобди!

(Басаган хүбүүн хоёр талаа тойрон ябана).

БАР. Тэрэ "хүмбэй" гэдэгынь арьяатан баабгайһаа, Арааха асуурһаа, алаг эрэнэн намһаашые аймшагтай амитан байба гээшэ гү? Энэ хүбүүн "хүмбэй" гэжэ дууламсаараа, хүррэжэ бодоод хүрхэлтэшбэл! Үшөө тингээд тэрэнэй үнжэгэ тоһыен эдихэм-най гэдэнэл! Ай, бурха-аан! Дуулаагүй юумэээ дуулааб, үзээгүй юумэээ үзэбэб!

(Эхэ газгаага эржэе хүөөр сэржэм үргэжэ эхилнэ).

Энэ эхэнэ сэржэм үргэжэ, тэрэ хүмбэйн хүнэһэ, хүдые эрижэ байна юумэ бэшэ аабза?

Шагнааһи! (шагнаархана).

ЭХЭ. (хүөөр сэржэм үргэжэ) Дэлгэр найхан Эхэ Бурхамнай!

Дээдэ тэнгэрийн түмэн заяашаднай!

Үлгэн дэлхэйн хэшэг шэнгээһэн, Уураг сагаан хүнэйнгээдээжэ Үргэнэлби таанадта!

Тогтоожо хайрлыг! Амитан бүгдэе тэнжээгшэ эхын хүн - Ажамидаралда ами үгэгшэ агуу хүсэн - Бүрэнхыдэ төөригшэдэй сэдхэл заһан, Бүдэржэ ябагшадэй зоригынь үргэн, Замда гарагшадэй залуур болон, Золто заяанай хүддоор тодорон, Зүүнэй, Баруунай тэнгэрийн зурладооо Зүбтэй найханаар зүйжэ эблүүдэн, Эхын урин энхэрэл хануудан, Эгүүридэ мүнхэ оршон байг лэ!

(Эхын гэртэ ороходо, үүдэн хаагдажа, үрхын утаан ошо сасан, огторгой оодэ гээгээһэн бурьялна. Гэр дотор амгалан тэнюун тогтожо, эхын уянга найхан дуун аалин намдуу байдал үлгэдэн соностоно. Эхын дуунай уянга дорго бар хажашана).

(Үргэлжэлэһын хожом гараха.)

ВИКТОР УЛАХАНОВИЧ ДАРХАНОВ

Хүдөө ажахын үндэсний шадамар бэрхэ эмхидхэнэ Виктор Улаханович Дарханов гэнэ наа бараб. В.У. Дарханов 1934 онд Эрхүүгэй обдасын Голуметский районной Жалга тосхондо түрэлэ юм.

Совет Армида алба хэмэ дүүргэлэһэй удаа тэрэ Буряад хүдөө ажахын институтта хуралда амжалтатыйгаар 1962 ондо түгээхэ Яруунын аймагай "Комсомольский совхоздо ахамад ветеринар врачар, парткомой секретарь" удаань энэ ажахын директороо амжалтатыйгаар хүдэмэриллэн илэ. Шадамар бэрхэ эмхидхэнэ В.У. Дарханов 1973 ондо КПСС-ий Хорин райкомой нэгдэлэй секретарьар хуурагдажа, дүрбэн жэлэн туршада аша үрэ ехитиһэн хүдэмэрилоо. 1977 ондо республи-кын хүдөө ажахын министрээр томилогдожо, 1984 он болодоо хүдэмэриллэбэ. Удаань В.У. Дарханов Бурядай хүдөө ажахын институтта "Байкал" унхо илэ дүрбэн жэлэн үлүү саг соо хүтэлбэрлэбэ.

Нүүлийн жэмүүдэ В.У. Дарханов республикын Ойн ажахын министрствэдэ хүдэмэриллэбэ байна.

Виктор Улаханович ажабайдалы-тон найнаар мэдэхэ, орилтэ ехэтэй хүтэлбэрлэһэн байһаһаа гадна уругшаа урид найнаатай, энэрэл сэдхэлтэй хүхэр байһан юм.

Республикын Верховно Советэй депутатаар 3 зарлалай туршада, арадай депутатауудай районно Советүүдтэ, КПСС-ий областной комитедэй, райкомой гэрхүүдээр олон удаа хуурагдажа, хүдөөгэй ажалшадэй этигэл найдбарине бодотоор харюулжа шадалаг хүтэлбэрлэһэн байһан.

Виктор Улаханович үни удаан саг соо аша үрэ ехитиһээр хүдэмэ-риллэһингөө түүдоо Ажалай Улаан Тугай хоёр орденээр, олон медаль-нуудаар шагнагдан найнаатай. "Бурядай АССР-эй багыатаа ветеринарна врач" гэнэ хүндэтэ нэрэ эрэгэ В.У. Дархановта олгог-дон юм.

Виктор Улаханович ариун дурасхаал хамга хүдэлхэн хүхээһинь үрхэ сэдхэлдэ хэрдэ улажа.

Потанов А.В., Семёнов М.И., Агалов В.К., Жильцов А.Н., Симеева А.Ч., Табалаев А.П., Семёнов Б.Ц., Лубсанов А.П., Прейзнер А.Г., Тимин С.А., Болонев П.М., Наиданов Н.Н., Шевченко А.М., Саганов В.В., Николаев Б.И., Ангархаев Б.А., Игнатев И.А., Тимурцев Г.П.

МАЛАНОВ

Геннадий Макаровичай гэнтын аюулаар найба байһаар ушараар түрэлхидын түгээһэн уйлах гашуудалаа мэдүүлэһэн февралын 12-ой үдэр 14 сарһаа Краснофлогско гудамжан 38-ада гэрэй 37-дох байрһаа хүдөөмүр-лэгдэхэ гэжэ дуулаһа.

Бугатовтанай, Баторовтанай, Норбосвонтой, Алексеевтанай бүлэнүүд.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Ахамад редактор А.А. АНГАРХАЕВ. РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: Б.М.Ж. БАЛДАНОВ (ахамад редакторай орлогшо), Г.Х.ДАШЕЕВА (ахамад редакторай орлогшо), Б.В. ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ (харюусагата секретарь), А.Г.ЛУБСАНОВ (Буряад Республикын Правительство), Д.Д.СУНДАРОН (Буряад Республикын Арадай Хурал), габатуудые даатһаад Ц.Ц. ДОНДОГОЙ, С. Д. ОЧИРОВ, Н.Д. ПАМСАРАЕВ, Т.В.САМБЯЛОВА, А.Ш. ХУБИТУЕВ, А.Д. ТАПХАЕВ; В.И.ПИПТАЕВ (хэблэлэй директор).